

Aftale om en fælles model for finansiering af forskningsprojekter

En række private fonde indgår aftale med Danske Universiteter om model for fondenes dækning af forskningsprojekters omkostninger

Fælles mål for kvaliteten i dansk forskning

Danske Universiteter og de private forskningsfinansierende fonde; Novo Nordisk Fonden, Villumfonden, Veluxfonden, Lundbeckfonden, Carlsbergfondet og LEO Fondet har indgået en aftale om en fælles model for fremtidig finansiering af forskningsprojekter med støtte fra de private danske fonde, der indgår som parter i aftalen. Det fælles mål har været at nå til enighed om en enkel og ensartet metode til opstilling af budgetter ved ansøgning af bevillinger fra fondene, så en del af fondenes bevillinger fremover bidrager til at dække projektomkostninger, som universiteterne har i forbindelse med de pågældende projekter.

Formålet med aftalen er at fremtidssikre forskningsmæssig højde og dansk forsknings internationale konkurrencedygtighed og dermed bidrage til at styrke universiteternes værdiskabelse i samfundet. En bredere omkostningsdækning vil give universiteterne mulighed for i fællesskab med fondene at løfte kvaliteten i dansk forskning og styrke udviklingen af forskningstalenter.

Aftalen indeholder en finansieringsmodel, som indebærer, at en større del af fondenes bevillinger for fremtiden går til at dække universiteternes del af projektomkostninger. Alt andet lige vil det betyde, at fondene kommer til at uddele færre midler til selve forskningsaktiviteten. Dermed skærpes konkurrencen om forskningsmidlerne. Men modellen betyder også, at universiteterne vil kunne frigive midler, som i dag er bundet til at dække projektomkostninger. Disse midler vil kunne bruges til at understøtte forskningsmiljøer og forbedre forholdene for det fastansatte videnskabelige personale (dvs. professorer, lektorer og adjunkter) med henblik på at styrke kvaliteten og bredden i forskningen inden for og på tværs af alle hovedområder.

Modellen har afsæt i en analyse udarbejdet af konsulentvirksomheden Deloitte, som har opgjort universiteternes omkostninger i relation til eksternt finansierede projekter. Grundlaget for at opgøre omkostningerne indeholder alene forskningsaktiviteter knyttet til fondsfinansierede projekter ved universiteterne.

De forskningsfinansierende fonde uddeler midler i henhold til deres respektive fundatser/vedtægter og strategier. Fondene støtter bl.a. uddelinger til forskningsprojekter og forskningsuddannelse på universiteterne og medvirker dermed til at styrke forskningen i hele Danmark.

Aftalen om bredere fondsdækning af omkostninger medfører, at universiteterne får bedre mulighed for at opnå økonomisk balance i forhold til forskningsfinansiering. Universiteterne vil fremlægge en plan for, hvordan denne forbedring kan fremme ambitionen om at løfte kvaliteten i forskningen og forskeruddannelserne og sikre den forskningsmæssige bredde.

Universiteter og fonde vil i forlængelse af aftalen fortsætte den tætte dialog om, hvordan parterne sammen prioriterer kvaliteten og den emnemæssige bredde af dansk forskning, forskeruddannelse og forskningsbaseret uddannelse. En gang om året vil parterne drøfte ambitionerne for universitetsforskningen i Danmark. Parterne er enige om, at det er ønskværdigt, at disse drøftelser fortsættes med Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Den fælles dialog skal sikre, at såvel universiteternes lovbestemte formål som fondenes fundatsbestemte formål kan indfries, og at man har en løbende samtale om, hvordan de øgede fondsbevillinger til dækning af projektkomkostninger sikrer et fortsat kvalitetsløft af dansk forskning. Mulige temaer for dialogen kunne være samspillet mellem sektorforskning og klassiske universitetsopgaver, infrastrukturer til styrkelse af forskningsmiljøer, universitetsforskningens vilkår samt internationalt genkendelige karrieremuligheder for både fastansatte og projektansatte forskere, herunder tenure track-adjunkter og ph.d.-uddannelser.

Model

Modellen er blevet til på baggrund af en grundig analyse, som Danske Universiteter har igangsat for at dokumentere universiteternes omkostninger i forbindelse med forskningsbevillinger fra private fonde. Danske Universiteter og de private forskningsfinansierede fonde har været i konstruktiv dialog med hinanden om analysen. Modellen skal sikre en balanceret økonomi i projekterne, effektiv administration og gennemsigtighed i universiteternes omkostninger til forskning.

Balanceret økonomi

Det er universiteternes og fondenes fælles ønske, at de eksternt finansierede forskningsprojekter og -miljøer over hele landet har en balanceret økonomi. Den fælles model indeholder en tydelig fordeling af finansieringen mellem universiteterne og fondene, så det er klart, hvilke typer af aktiviteter og omkostninger, de respektive parter finansierer. Omkostningsfordelingen omfatter løn, drift og administration.

Løn til direkte forskningstid følger princippet om, at fondene finansierer løn til projektansat videnskabeligt personale (ph.d.-studerende, postdocs, øvrige ikke-faste VIP-ansættelser) og projektansat personale til forskningsteknisk understøttelse (fx laboratoriepersonale), og at universiteterne finansierer løn til fastansat videnskabeligt personale (dvs. professorer, lektorer og adjunkter) og forskningsledelse.

Enkelte fonde kan beslutte at bevillige lønmidler til fastansat videnskabeligt personale (dvs. professorer, lektorer, adjunkter) indenfor fagets tradition, eller når særlige opgaver ligger udenfor den ordinære universitetsstillingsfokus på forskning og forskningsbaseret undervisning. I den forbindelse betragtes alle adjunktstillinger (både 4-årige og 6-årige tenure track-stillinger) som faste VIP-stillinger, mens der er mulighed for at søge løn til VIP til tidsbegrænsede stillinger, f.eks. som ikke-fastansat gruppeleder eller som fastansat seniorforsker med rod i sektorforskningstraditionen.

Fondene bidrager endvidere til at understøtte universiteternes uddannelse af ph.d.-studerende gennem projektbevillinger, herunder dækning af ph.d.-studieafgift samt ph.d.-studerendes undervisningstid, som er en integreret del af ph.d.-uddannelsen. Fondene forventer fremadrettet transparente og harmoniserede ph.d.-studieafgifter.

Parterne er herudover enige om en fælles omkostningsdeling vedrørende meromkostninger til barsel, således at fondene yder et bidrag pr. projektansat videnskabeligt årsværk, mens universiteterne sikrer korrekt håndtering og udmøntning på projektniveau samt dækker yderligere meromkostninger til barsel udover fondenes bidrag. I den forbindelse forventer fondene fremadrettet transparente og harmoniserede retningslinjer og løntakster i ansøgninger.

Driftsomkostningerne vedrørende det enkelte projekt samt relevant forsknings- og it-infrastruktur finansieres i vid udstrækning af fondene, mens bygningsomkostninger i almindelighed finansieres af universiteterne. Der er imidlertid særlige typer af projekter, hvor fondene kan vælge at give bevilling hertil.

Den samlede model fastsætter de nærmere principper for finansiering, herunder hvordan de administreres i praksis. Fondene og universiteterne finansierer hver sin andel af den administrative forskerunderstøttelse forbundet med det enkelte projekt. Den administrative forskerunderstøttelse dækker økonomi, indkøb, personaleadministration, innovation, forskningsledelse og strategisk ledelse.

Effektiv administration og gennemsigtighed

Formålet med den aftalte model er også at bidrage til en mere effektiv administration for fonde og universiteter i ansøgningsprocessen og under gennemførelse af eksternt finansierede forskningsprojekter. Modellen indebærer derfor en ensretning af en række forhold mellem universiteterne og de private fonde, der understøtter netop dette formål. Konkret drejer det sig om et fælles syn på kategorisering af bevillingsformer og omkostninger, samt hvorledes finansiering af projekternes omkostninger håndteres mellem parterne.

Bevillingsformer

Den aftalte model for dækning af projektomkostninger tager udgangspunkt i følgende bevillingsformer: åbne opslag under 50 mio. kr., åbne opslag over 50 mio.kr. samt enkeltstående projekter.

Projekter efter åbent opslag er den mest almindelige bevillingsform, hvor forskere ved universiteterne frit kan ansøge inden for et specifikt emnefelt eller forskningsområde i fri konkurrence med hinanden. Det åbne opslag vil fra fondenes side blive kategoriseret i størrelsesordenen over og under 50 mio. kr.

Enkeltstående projekter har karakter af store bevillinger, bl.a. forskningscentre, der er bilateralt forhandlet mellem universitetet og den enkelte fond. Der er tale om få, men meget store bevillinger.

Bevillingsformen har betydning for universiteternes mulighed for at ansøge om bevilling til dækning af bestemte typer af projektudløste omkostninger.

Finansiering gennem projekttillæg

Universiteterne og fondene er enige om, at det skal være nemt for forskerne at sikre et korrekt ansøgnings- og budgetgrundlag i forbindelse med dialogen med den enkelte fond. Aftalen indebærer, at fondenes dækning af omkostninger ud over selve projektfinsieringen, sker i form af et projekttillæg pr. projektansat videnskabeligt personale (årsværk), som finansieres af fondene. Projekttillægget består af basisomkostninger til administrativ forskerunderstøttelse, forskningsinfrastruktur og it-infrastruktur, og tildeles automatisk baseret på projektansatte årsværk på det enkelte projekt.

Der er tale om et fælles tillæg fastsat for tør forskning inden for hovedområderne humaniora og samfundsvidenskab samt et tillæg for våd forskning inden for hovedområderne naturvidenskab, sundhedsvidenskab og teknisk videnskab. Forskellen mellem det tørre og det våde projekttillæg afspejler, at forskningen inden for de våde områder ofte er laboratoriebaseret og derfor har større omkostninger til forskningsinfrastrukturen.

Som bilag er der vedlagt en liste over omkostninger, der med indførelse af modellen fremadrettet ikke kan indgå som separate budgetposter i ansøgninger til og bevillinger fra fondene. De bliver i stedet dækket af projekttillægget.

Governance og fastlæggelse af projekttillæg

Universiteterne og fondene er enige om at etablere en fælles governance omkring den indgåede aftale, så fastsættelse af projekttillægget bliver ved med at være relevant og tidssvarende. Det betyder, at parterne forpligter sig til en fast ramme og struktur for dialogen i de kommende år.

Modellens arbejdsdeling, kategorisering af bevillingsformer og omkostninger bliver løbende drøftet mellem parterne, der evaluerer behovet for eventuelle tilføjelser eller tilpasninger. Modellen fortsætter således uændret, indtil der aftales andet.

Fondene og universiteterne er blevet enige om, at det våde tillæg fastsættes til 250.000 kr. pr. projektansat VIP-årsværk, og det tørre tillæg fastsættes til 200.000 kr. pr. projektansat VIP-årsværk. Disse tillæg indeholder et barselstillæg i størrelsen ca. 5.000 kr. pr. projektansat VIP-årsværk.

Kr. pr. VIP-årsværk	Projekttillæg
Vådt projekttillæg (inkl. barselstillæg)	250.000 kr.
Tørt projekttillæg (inkl. barselstillæg)	200.000 kr.

De aftalte projekttillæg fastsættes for en femårig periode, og det er et fast dagsordenspunkt på det årlige dialogmøde, om aftalens forudsætninger er grundlæggende uændrede. I udgangspunktet foretages en årlig regulering af projekttillæg på baggrund af Økonomistyrelsens fastprisberegner for pris- og lønniveauet. Afvigelser fra dette udgangspunkt kan drøftes på den årlige dialog. Projekttillæggene genberegnes efter den aftalte periode, hvorved der tages højde for den faktiske udvikling i forskningsporteføljen og omkostninger forbundet hermed.

Bilag: Liste over omkostninger, der ikke kan indgå som separate budgetposter.

Bilag: Liste over omkostninger, der ikke kan indgå som separate budgetposter.

Projekttillæg	Omkostningskategori	Underomkostningskategori	Beskrivelse af typer af omkostninger, der <i>ikke</i> skal ansøges om, som dækkes via projekttillæg	Beskrivelse af omkostninger, der <i>kan</i> ansøges om udover projekttillæg (ikke udtømmende)
IT-infrastruktur	IT-udstyr	Workstation og fælles IT-udstyr	Computere, tablets, mus, tastatur og andet IT-tilbehør. Print, AV, conferencing-udstyr	
IT-infrastruktur	IT-udstyr	Telefoni	Mobil og fastnettelefon inkl. taletid, roaming / trådløse data og telekommunikation	
IT-infrastruktur	IT-drift	Helpdesk og IT-support	IT-support i helpdesk, opsætning, reparation og vedligehold af IT-udstyr, intranet	
IT-infrastruktur	IT-drift	IT-management	IT-management og IT-sikkerhed	
IT-infrastruktur	IT-infrastruktur	Netværk	Netværksforbindelser, lokale netværk og infrastruktur til at kunne flytte store mængder data og som universitetet stiller til rådighed for alle forskere	
IT-infrastruktur	IT-infrastruktur	Lagring (storage) og databehandling (compute)	Operationel infrastruktur (mainframe, servere mv.) til lagring (storage), backup og beregning (computing), der er til rådighed for alle forskere.	
IT-infrastruktur	IT-applikationer	Data og databaser	Standard licenser og adgange til databaser og statistikker, der er tilgængelige for alle forskere. Software til databehandling og til indsamling af data og data management for forskningsdata (fx standard licenser til NVIVO, SAS, SurveyXact, Stata, SPSS, MatLab, Clauudia, Scival, PURE), der er tilgængelige for alle forskere som en del af den fælles forskningsinfrastruktur.	
IT-infrastruktur	IT-applikationer	Applikationer og systemer	Software center, standard-licenser og -abonnementer, standard-programmer (fx MS-office pakke mv.) Applikationer og programmer til forskningsadministration, fx systemer til brug ved ansøgning om midler og ansøgning om patenter.	
IT-infrastruktur	TAP-løn (adm. og teknisk TAP)	TAP-løn til generelle IT-medarbejdere	TAP-løn i IT-afdeling og TAP-løn til medarbejdere der varetager generelle IT-opgaver	
Forsknings-infrastruktur	Instrumenter, udstyr og infrastruktur	Fælles instrumenter og udstyr	Køb af og afskrivninger på fælles instrumenter og forskningsudstyr, fælles feltudstyr, fælles maskiner mv. der er tilgængelige for alle forskere som en del af den fælles forskningsinfrastruktur	Omkostninger til anvendelse af core-faciliteter budgetteres
Forsknings-infrastruktur	Instrumenter, udstyr og infrastruktur	Service og vedligehold af fælles forskningsudstyr	Service og vedligehold af fælles forskningsudstyr, herunder serviceaftaler og tjenesteydelser relateret til fælles udstyr og instrumenter, samt TAP-løn til egne medarbejdere, der varetager service og vedligehold af fælles forskningsudstyr og instrumenter.	Omkostninger til anvendelse af core-faciliteter budgetteres
Forsknings-infrastruktur	Instrumenter, udstyr og infrastruktur	Fælles forskningsinfrastruktur	Forskningsbibliotek, bøger og tidsskrifter, web-databaser, abonnementer og medlemskaber mv., der er tilgængelige for alle forskere som en del af den fælles forskningsinfrastruktur.	Omkostninger til anvendelse af core-faciliteter budgetteres
Forsknings-infrastruktur	Basisdrift i institutlaboratorier	Fælles indkøb og basisdrift på forskningsarealer	Varer og materialer til fælles afbenyttelse for forskningsprojekter i institutlaboratorier. Basisdrift af institutlaboratorier omfatter varer og materialer som f.eks. glasvarer, gasser og kemikalier, der anvendes af alle forskere. For ikke-laboratoriebaserede områder omfatter basisdrift varer som generelt inventar og kontorhold.	
Forsknings-infrastruktur	TAP-løn (teknisk TAP)	TAP-løn til tekniske TAP der varetager teknisk understøttelse af forskningen		Der budgetteres løn til tekniske TAP til fx laboratoriearbejde eller dataarbejde. Det gælder både tekniske TAP, der yder teknisk understøttelse som en del af basisservice i institutlaboratorier mv. og tekniske TAP der yder service direkte relateret til det enkelte forskningsprojekt.

Forsknings- infrastruktur	Drift af forskningsarealer	Basisforsyning på forskningsarealer	Generel forsyning af el, vand og varme (hvor der ikke er tale om ekstraordinært forbrug heraf i forbindelse med et forskningsprojekt)	Hvor der er tale om ekstraordinært forbrug af forsyning direkte afledt af forskningsprojektet, kan dette budgetteres (dokumenteres).
Forsknings- infrastruktur	Drift af forskningsarealer	Drift og service på forskningsarealer	Fælles service, rengøring, pedel, overvågning, reception, renovation, vagter/sikkerhed (både outsourcing og interne medarbejdere) på forskningsarealer	
Forsknings- infrastruktur	Drift af forskningsarealer	Vedligehold, plan og udvikling af forskningsarealer	Generelt vedligehold, fælles om- og tilbygning på forskningsarealer, herunder fælles installationer og fælles indretning	Omkostninger i forbindelse med ny-installation og nyindretning samt nye om- og tilbygninger direkte afledte af forskningsprojektet kan budgetteres (dokumenteres).
Forsknings- infrastruktur	TAP-løn (adm. og teknisk TAP)	TAP-løn i central facilityafdeling	Løn til TAP-medarbejdere i centrale facility/campus-områder	
Administrativ forskerunderstøttelse	Projekt- administration	Økonomi	Løn og drift i enheder der beskæftiger sig med økonomiopgaver som budgettering, bogføring, fakturering	
Administrativ forskerunderstøttelse	Projekt- administration	Indkøb	Løn og drift i enheder der beskæftiger sig med indkøbsopgaver	
Administrativ forskerunderstøttelse	Projekt- administration	Forskningsstøtte/Forskning & Innovation	Løn og drift i centrale enheder der beskæftiger sig med forskningsstøtte, fundraising og rådgivning om ansøgning om eksterne midler, innovationsenheder, rådgivning om IP/patenter og andre juridiske spørgsmål omkring forskningen, rådgivning om etik og GDPR i relation til forskningsdata, kontraktenhed	
Administrativ forskerunderstøttelse	Projekt- administration	Kommunikation og formidling	Løn og drift i centrale enheder der støtter med kommunikation og formidling, herunder publikationer, trykning, hjemmesider, generelle outreach-aktiviteter mv.	
Administrativ forskerunderstøttelse	Projekt- administration	Forskningsledelse og forskningsadministration	Løn og drift for institutledelse, sekretariatsledere, institutadministration mv.	
Administrativ forskerunderstøttelse	Projekt- administration	HR/personaleadministration	Løn og drift i enheder, der beskæftiger sig med HR, personalejuridisk bistand, lønstyring, administration af ferie, rekruttering og ansættelse mv.	
Administrativ forskerunderstøttelse	Faglig og strategisk forskningsledelse	Ledelse og stab	Løn og drift i dekanat, rektorat, ledelses- og stabsopgaver, enheder til varetagelse af policy og relationer mv.	
Administrativ forskerunderstøttelse	TAP-løn (administrative TAP)	TAP-løn til medarbejdere der varetager generelle administrative opgaver	Løn og drift til medarbejdere der varetager generelle administrative opgaver (basis-serviceniveau) på institut-, fakultets- og universitetsniveau.	Der kan budgetteres løn til administrativ TAP, hvis der er tale om ekstraordinære krav til den administrative understøttelse af det konkrete forskningsprojekt fx begrundet i projektets kompleksitet.